

عنوان برنامه:

شهر سالم-روستای سالم با رویکرد ابتکارات جامعه محور (CBI)

اهداف برنامه:

ارتقاء سطح سلامت جامعه با بهره گیری از همکاریهای بین بخشی و جلب حمایت و مشارکت مردم

مهمترین دستاوردها:

- تدوین و چاپ مجموعه آموزشی ابتکارات جامعه محور جهت کمک به اجرای بهتر برنامه در سطح کشور
- اجرای طرح ۱۰۰۰ شهر ۱۰۰۰ زندگی در سطح کشور جهت تشویق مردم به انجام فعالیتهای سلامت محور
- همکاری با بخشهای مختلف توسعه و اجرای بیش از ۷۰۰ پروژه های اجتماعی و اقتصادی در مناطق شهری و روستایی
- تهیه چک لیست ۱۰۰ نکته ای خودارزشیابی جوامع مجری CBI
- تهیه دستورالعمل آموزشی و همچنین گایدلاین آموزشی جهت اجرای برنامه شهر سالم
- برگزاری همایش بزرگ شهرداران شهرهای سالم کشور (۷۰ شهر) در مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۱ و ارائه گواهی سازمان جهانی بهداشت در پی اجرای موفق طرح ۱۰۰۰ شهر - ۱۰۰۰ زندگی
- قطب بندی دانشگاههای مجری برنامه CBI و تشکیل کارگروه مشورتی برنامه CBI
- تدوین دستورالعمل پایش و نظارت برنامه
- بازنگری فرم های دستورالعمل پایش و نظارت و فرم های گزارش گیری و نهایی کردن

مهمترین چالش ها :

۱. تدوین و لحاظ واحد درسی توانمندسازی و مشارکت مردمی و جلب همکاری های بین بخشی جهت کارشناسان بهداشت محیط در واحدهای آموزشی دانشگاهی رشته بهداشت محیط (رشته بهداشت محیط به طور کلی در بسیاری از زمینه های کاری خود نیازمند تعامل سازنده با مردم است که وجود واحد درسی در این زمینه لازم به نظر می رسد)؛
۲. برگزاری دوره های آموزشی توانمندسازی و مشارکت مردمی و جلب همکاری های بین بخشی جهت کارشناسان بهداشت محیط معاونت های بهداشتی دانشگاه ها
۳. عدم وجود ساختار درسیستم نظام شبکه PHC و امکان استفاده از ساختار موجود برای پیشبرد برنامه (توانمندی مبتنی بر جامعه و افزایش رضایت شهروندان)
۴. عدم امنیت شغلی برای کارشناسان علاقه مند ارائه خدمت در CBI در معاونت های بهداشتی دانشگاه ها (این رویکرد نیاز به تعامل با سایر بخش ها و همچنین کار مستقیم با مردم دارد که تحقق این مهم

نیازمند صرف وقت و انرژی کافی است و جایگزینی کارشناسان غیرمرتبط لطمه زیادی را به روندکار وارد می نماید)؛

۵. عدم توجه کافی به اهمیت اجرای برنامه از طرف مسئولان ستادی دانشگاه ها
۶. عدم وجود پست ویژه کارشناس CBI در سطح وزارت و دانشگاه های تیپ ۱ و ۲ و ۳
۷. عدم همکاری مناسب و مورد انتظار توسط اداره های عضو دبیرخانه های استانی و شهرستانی به دلیل نبود دستورالعمل های اجرایی و بودجه لازم و همچنین عدم معرفی نماینده آگاه و با تجربه و تام الاختیار از سوی اداره های عضو به دبیرخانه؛
۸. عدم وجود چارت سازمانی و سازو کاری مناسب در سازمانهای دولتی به منظور پیگیری مشارکتهای مردمی، مانند: آموزش کارشناس و تسهیگر مشارکتهای مردمی در ادارات و اختصاص ردیف بودجه مستقل
۹. عدم همکاری مناسب و مورد انتظار فرمانداران به دلیل نبود دستورالعمل اجرایی از سوی استانداری و همچنین عدم تخصیص بودجه لازم در اعتبارات شهرستانی برای اجرای برنامه CBI؛
۱۰. نبود اعتبار لازم و سیاست های تشویقی مناسب جهت تقدیر و حمایت از برنامه های موفق اجرا شده توسط جوامع محلی
۱۱. وجود برنامه های اجتماع محور موازی در سطح اداره ها و عدم برنامه منسجم و دستورالعمل قانونی جهت یکپارچه سازی تمامی برنامه های اجتماع محور زیر نظر وزارت کشور؛
۱۲. عدم وجود ساز و کار مناسب برای همکاری با سازمان های غیر دولتی (NGO و ...) از جمله امکان عقد قرارداد و واگذاری بخشی از امور تسهیگری به آن ها ؛

مهمترین اولویت های مربوط به آینده:

- تداوم اجرای برنامه ابتکارات جامعه محور در دانشگاههای علوم پزشکی کشور
- گسترش تعداد جوامع شهری و روستایی هدف در دانشگاههای مجری CBI
- ایجاد بستر مناسب جهت استفاده از توانمندیهای CBI در برنامه های مرکز سلامت محیط و کار
- تهیه سند راهبردی CBI
- ایجاد مدل توانمندسازی جوامع شهری و روستایی
- ایجاد ساختار اداره مشارکت مردمی برای ارتقای سلامت در سطح وزارتخانه
- تعیین سهم و نقش دستگاه ها (همکاری بین بخشی) جهت ارتقای مشارکت مردم در سلامت و تصویب آن در شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور
- مشارکت دادن مردم با مکانیزم های مناسب در شورای عالی سلامت و امنیت غذایی کشور و کارگروه های تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان ها و شهرستان ها
- نهادینه نمودن ساختار مشارکت مردم و همکاری بین بخشی در کلیه ساختارهای دولتی جهت ارتقای سطح سلامت و توسعه

- توانمندسازی شوراهای اسلامی شهر و روستا جهت ایجاد شبکه مشارکت مردمی برای مداخله در امر سلامت و توسعه
- تدوین و اجرای آیین نامه ممیزی و ارزشیابی شهرهای سالم و روستاهای سالم با همکاری وزارت کشور
- ادغام برنامه های شهرسالم-روستای سالم با رویکرد ابتکارات جامعه محور در ساختار پزشک خانواده و شبکه PHC کشور
- ایجاد شبکه های مردمی جهت مشارکت در امر سلامت محلات شهری با همکاری شهرداری های کشور
- ترویج الگوهای موفق توانمند سازی جامعه محور برای مردم و مجریان
- تعیین ضوابط و شاخص های شهر سالم در قالب ایجاد تفاهم نامه بین وزارت بهداشت و وزارت کشور

پیشنهادات:

- تامین منابع مالی لازم و تخصیص به موقع اعتبارات جهت اجرای بهینه برنامه در سطح کشور
- بکارگیری سیاست های تشویقی مناسب جهت تقدیر و حمایت از برنامه های موفق اجرا شده توسط جوامع محلی از قبیل:
 - ایجاد انگیزه در گروه های اجرایی و اعضای کمیته ها و سرخوشه ها و ...؛
 - تهیه وسیله نقلیه مناسب برای انجام بازدیدها؛
 - تأمین مکان و همچنین تجهیزات لازم برای استقرار دبیرخانه استانی و شهرستانی؛
 - برگزاری تورهای بازدید، جهت دست اندرکاران (اعضای کمیته توسعه، سرخوشه ها، اعضای دبیرخانه و ...) به منظور بازدید از مناطق موفق مجری برنامه جهت کسب تجربه و ایجاد انگیزه بیشتر؛
- ایجاد هماهنگی های برون بخشی و درون بخشی جهت اجرای قوانین و دستورالعمل های ابلاغ شده (بخصوص ما بین سازمانهایی نظیر وزارت بهداشت - سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت کشور - وزارت نیرو و ...)
- تقویت دبیرخانه شورای سلامت و امنیت غذایی و عضویت رئیس شوراهای اسلامی شهر و روستا در این شورا و متناظر آن در استان ها و ارائه دستورالعملهای اجرایی به منظور الزام برای اجرای مصوبات شورا و ایجاد زیر کمیته های مربوط به مشارکت مردمی
- توانمندسازی مسئولین و سیاستگذاران به منظور تصحیح نگرش مسئولین در زمینه مشارکت های مردمی
 - ایجاد ساختار لازم در سطح گسترش شبکه ها جهت واحد توسعه مشارکت مردمی
 - پیاده سازی صحیح همکاری بین بخشی مطابق شرایط بومی و محلی